

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/60367 6k-169

Sayı : 72079556-610-557
Konu : Soru Önergesi (7/64367)

09.02.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 19.05.2022 tarihli ve 1017552 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Batman Milletvekili Sayın Mehmet Ruştü TIRYAKİ tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/64367 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.
Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni (2 sayfa)

**Batman Milletvekili Sayın Mehmet Rustu TİRYAKİ'ye Ait 7/64367 Esas Numaralı Yazılı
Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni**

Türkiye genelinde engelli bireylerin il bazında dağılımını tahmin eden son araştırma “2011 Nüfus ve Konut Araştırması”dır. Araştırma; Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS)’den elde edilemeyen verileri il düzeyinde sağlamak amacıyla örnekleme yöntemiyle seçilmiş sayım bölgelerindeki yaklaşık 2,2 milyon haneyle ve tam sayım yöntemiyle kurumsal yerlerde bulunan tüm kişilerle yapılmıştır. 2011 yılında Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından gerçekleştirilen Nüfus ve Konut Araştırmasıyla Türkiye genelinde hane halklarının yaklaşık %13’ünden bilgi derlenmiştir. Bu bilgiler TÜİK internet sayfasında yayımlanmaktadır.

İdari kayıtlar birtakım hizmetlerin veya programların normal işleyişinin bir parçası olarak toplanan verilerden oluşmaktadır. Bunun bir örneği hizmetlere ilişkin başvuru formlarında bulunan bilgilerdir. Bu kayıtlar sağlanan hizmetlerin detaylarıyla birlikte engellilik hizmetlerine erişim sağlayan bireylerin özellikleri hakkında da bilgi sağlamaktadır.

Engelli bireylerin sayısının idari kayıtlar üzerinden tespiti ülkemiz ve özellikle engellilere yönelik politika geliştiren kurumlar açısından büyük önem arz etmektedir. Engelli nüfusa ilişkin veri ihtiyacını gidermek için Bakanlığımız bünyesinde kamu kurum ve kuruluşlarındaki Engelli Sağlık Kurulu Raporlarını esas alan “Ulusal Engelli Veri Sistemi” oluşturulmuştur.

Bakanlığımız engelli bireylerin istihdamına ve toplumsal hayata etkin olarak katılımına büyük önem vermektedir. Bu kapsamda, çeşitli politikalar belirlemekte ve uygulamaktadır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun “Engelli personel çalıştırma yükümlülüğü” başlıklı 53 üncü maddesi uyarınca kamu kurum ve kuruluşlarının %3 oranında engelli istihdam etme yükümlülüğü vardır. 2011 yılında anılan maddede yapılan değişiklikle, engellilerin merkezi sınav ve kura ile devlet memuru olmalarına imkân tanınmıştır.

Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı (EKPSS) engelli adayların eğitim durumları ve engel gruplarının yarattığı dezavantajlar göz önünde bulundurularak yapılmaktadır. Sınav soruları, engel grupları itibarıyla öğrenme ve algılama düzeyleri ile dil gelişimleri ve sözel iletişim güçlükleri esas alınmak suretiyle engellilerin bilgi, yetenek ve becerilerini ölçecek şekilde hazırlanmakta ve adayların, engel grupları ve ulaşılabilirlikleri göz önüne alınarak uygun ortamlarda yapılmaktadır.

07.02.2014 tarihli ve 28906 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmelik”in 13 üncü maddesinde “Ortaöğretim, önlisans ve lisans mezunu engelli adayların memur kadrolarına yerleştirilmelerinde EKPSS’de alınan puanlar kullanılır. Yerleştirmelerde geçerliliği devam eden birden fazla EKPSS puanı bulunan adayın en üst eğitim düzeyinden almış olduğu en yüksek EKPSS puanı dikkate alınır. Adaylar, ilan edilen kadrolara EKPSS puanı esas alınarak tercihlerine göre yerleştirilir. İlan edilen kadrolar arasından aynı kadroyu tercih eden adayların puanının eşit olması halinde diploma tarihi itibarıyla önce mezun olmuş olana, bunun aynı olması halinde yaşı büyük olana öncelik tanınır.” hükmü yer almaktadır. Bu kapsamda EKPSS’de yeter puan alma uygulaması bulunmamaktadır.

Yapılan bu düzenlemelerle birlikte; kamuda 2002 yılında 5.777 olan engelli memur sayısı 2022 Mayıs ayı itibarıyla 65.662’ye yükselmiştir. Böylece kamuda memur olarak çalışan engelli sayısında 11 katı aşan bir artış sağlanmıştır.

Altıncısı bu yıl içerisinde düzenlenen EKPSS sonuçları uyarınca kamuya yeni atamalar gerçekleştirilecektir. Böylece engelli bireylerin kamuda istihdamı teşvik edilmeye devam edecektir.

2022 yılı Mayıs ayı itibarıyla kamuda çalıştırılması gereken engelli memur sayısı 64.233'dür. Çalışan engelli memur sayısı 65.662'dir. Kamu kurum ve kuruluşlarınca kota fazlası çalıştırılan engelli memur sayısı 5.618'dir. Boş bulunan engelli kota sayısı 7.016'dır.

Engelli açığı bulunan kamu kurum ve kuruluşları bir sonraki yıl için alım yapacakları engellilere ilişkin taleplerini her yıl bildirmekle yükümlüdür. EKPSS ve Kura sonuçlarına göre, kamu kurum ve kuruluşları tarafından bildirilen kadrolara yerleştirmeler yapılmaya devam edilecektir. Kamuda engelli atamaları Cumhurbaşkanlığı Kararları doğrultusunda kadro sınırlamasına tabi olmadığından, bunun için ilave bir bütçe ayrılmadan engelli atamaları yapılabilmektedir.

Diğer taraftan iş koçluğu, destekli istihdam, hibe desteği, kota yöntemi gibi uygulamalarla engelli bireylerin çalışma hayatında yer almaları desteklenmektedir.

Elli veya daha fazla işçi çalıştırılan özel sektör işyerlerinde %3 engelli; kamu işyerlerinde ise %4 engelli bireyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler. Ayrıca engelli bireylerin memur olarak istihdam edilmelerinde de %3'lük kota uygulanmaktadır.

2014 yılında mevzuat değişikliği ile özel sektörde engelli istihdamının artırılmasının teşvik edilmesi için yükümlü olmadığı halde engelli çalıştıran işverenler ve kota fazlası engelli çalıştıran işverenler için sigorta primi destek miktarının %50'den %100'e artırılması sağlanmıştır.

İş Kanununa göre, çalıştırılmayan her engelli ve çalıştırılmayan her ay için 01.01.2022 tarihi itibarıyla 5.917 TL idari para cezası uygulanmaktadır.

Kamu ve özel sektörde çalışan engelli işçi bilgileri Türkiye İş Kurumu internet sayfasında yayımlanmakta olan yıllık istatistikler ile aylık istatistik bültenlerinde yer almaktadır.